

ОНЛАЙН ОСВІТА ДЛЯ АСИСТЕНТІВ ВЧИТЕЛЯ: ВІТЧИЗНЯНИЙ ТА ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

Б. Турко

Львівський національний університет імені Івана Франка, м. Львів, Україна

кореспондент-автор – Б. Турко: panchukbohdana@ukr.net

doi: 10.32626/2309-8082.2020-18.59-65

Освіта, що розвивається в Україні, потребує якісної підготовки фахівців для дітей з обмеженими можливостями. Альтернативою навчанню в класі стає онлайн-освіта, тому вчителі, включаючи асистентів вчителя, можуть проходити курси, не виходячи з дому. З огляду на нові виклики перед освітою, важливо розглянути Інтернет-освіту в процесі підготовки асистента вчителя до роботи з дітьми з особливими потребами. *Методологія дослідження.* Мета статті полягає у визначенні значимості освіти онлайн у процесі підготовки педагогічних кадрів, її позитивні та негативні сторони порівнюючи з досвідом її запровадження та реалізації у Канаді. Для реалізації мети використовувались наступні теоретичні та когнітивні методи - аналіз та узагальнення наукової літератури, анкетування, порівняння, синтез, систематизація та узагальнення вивченої інформації. *Результати.* Стаття розглядає Інтернет-освіту як один із важливих видів підготовки помічника вчителя до роботи в інклюзивному освітньому середовищі. Висвітлюються такі терміни, як дистанційне навчання, онлайн-навчання, а також інклюзивна освіта, діти з особливими потребами, помічник вчителя. Розглянуто Інтернет-платформи для навчання студентів в Україні та Канаді. Наведено приклади онлайн-курсів дистанційного навчання помічників вчителя, які пропонують онлайн-платформи з сертифікатом про їх закінчення. Проведено анкетування студентів на основі якого наведено негативні та позитивні сторони онлайн-освіти для студентів. *Висновок.* Освіта онлайн - це досить нове явище в системі освіти нашої країни та більш поширене явище за кордоном, зокрема в Канаді. Процес інтеграції онлайн-курсів у навчальний процес має на меті забезпечити конкурентоспроможність вітчизняної освіти на міжнародній арені. Ця форма навчання збільшить кількість студентів, які заочно навчаються, майбутніх асистентів навчання, які зможуть працювати з дітьми з особливими потребами. Згідно з нашим дослідженням, у Канаді та Україні існує велика кількість онлайн-платформ, які мають на меті забезпечити навчання асистентів вчителя.

Ключові слова: онлайн освіта, дистанційне навчання, онлайн-курси, асистент вчителя, інклюзивна освіта, діти з особливими освітніми потребами.

Вступ

Одним з невід'ємних трендів сучасного світу стає використання інтернет ресурсів у всіх його проявах. Інтернет успішно інтегрував в життя кожної людини та давно взяв на себе не лише розважальну, а й освітню функцію. Пріоритетним на сьогодні джерелом отримання нових знань стає освіта онлайн, зокрема проходження онлайн курсів.

До такого виду навчання ставилися з обережністю але тепер здобувати знання використовуючи інтернет неабияк популярно, а його велика затребуваність своєю чергою спровокувала дискусію з приводу того, коли ж різноманітні вебінари остаточно прийдуть на зміну аудиторним заняттям. Такий розвиток подій

Turko B., Online education for Teacher's Assistants: domestic and foreign experience

Abstract. The education developing in Ukraine needs qualitative training the specialists for children with disabilities. An alternative to classroom learning becomes online education that is why teachers, including teacher's assistants, can take courses without leaving home. Given the new challenges to education, it is important to consider online education in the process of preparing a teacher's assistant to work with children with special needs. *Methods of the research.* The following theoretical and cognitive methods were used for the purpose realization – analysis and generalization of scientific literature, comparison, synthesis, systematization and generalization of the studied information. *Results of the research.* The article considers online education as one of the important types of training a teacher's assistant to work in an inclusive educational environment. Terms such as distance learning, online education, as well as inclusive education, children with special needs, teacher's assistant are covered. Online platforms for student learning in Ukraine and Canada are considered. Examples of online courses for distance learning of teacher's assistants who offer online platforms with a certificate of completion are given. The negative and positive aspects of online education for students are presented. A survey of students was conducted on the basis of which the negative and positive aspects of online education for students are presented. *Conclusion.* Online education is a fairly new phenomenon in our country and more widespread abroad, in particular in Canada. The process of integrating online courses into the educational process aims to ensure the competitiveness of domestic education in the international arena. This form of education will increase the number of part-time students, future teaching assistants who will be able to work with children with special needs. According to our research, there are a large number of online platforms in Canada and Ukraine that aim to provide teacher's assistants training.

Key words: online education, distance learning, online courses, teacher's assistant, inclusive education, children with special educational needs.

цілком можливий, бо на сьогодні онлайн-курси розробили чи не всі провідні навчальні заклади світу [8].

Вища мета освіти сьогодні полягає у залученні до освітнього процесу усіх учнів та студентів, в тому числі дітей які мають особливі потреби. З кожним роком враховуючи збільшення кількості таких учнів та студентів, держави гарантують їх забезпечення відповідними навчальними потребами, програмами, ресурсами та підтримкою, що уможливорює участь школярів у академічному і громадському житті школи. До обов'язкової урядової опіки дітей з особливими потребами належить і введення додаткового педагогічного персоналу у навчальні заклади, якими, зокрема, є асистенти вчителів.

Реалії сьогодення, зокрема карантинні обмеження керують життям людини. Альтернативою класного навчання стає онлайн освіта, тому педагогічні працівники, в тому числі асистенти вчителів, можуть проходити курси не виходячи з дому, користуючись можливостями такого навчання. З огляду на нові виклики перед освітою, нам видається актуальним розглянути онлайн освіту у процесі підготовки асистента вчителя до роботи із дітьми з особливими потребами.

Вивченням проблеми підготовки асистентів до професійної діяльності займається багато вітчизняних та зарубіжних науковців: Биков В., Дітковська Л., Колупаєва А., Опанасюк Ю., Воротнікова І. та Заєркова Н., Мінтс З. (Mintz S.), Алєн І. (Allen I.), Кінг Е. (King E.), Бойат Р. (Boyatt R.) [1; 3; 7; 9; 15-18; 20] та інші. Серед досліджень українських науковців можливості онлайн освіти розкриваються переважно з позиції викладання того чи іншого предмету. Так, увага приділяється більше дистанційному навчанню як методу, аніж як окремому формату. Серед дослідників, які заглиблювались в цю тематику, можна назвати Гончаренка В. [2], який висвітлив проблематику розбудови дистанційного навчання в Україні як таку, Заблоцький А. [5] досліджував можливості дистанційного навчання для надання освіти людям з особливими потребами. Тобто, кількість публікацій з цієї проблематики зростає, але вони здебільшого висвітлюють окремі її аспекти.

Матеріал та методи дослідження

Мета статті полягає у висвітленні питання онлайн освіти у процесі підготовки асистента вчителя в Україні та за кордоном; з'ясувати основні поняття, що стосуються даної теми: дистанційне навчання, онлайн освіта, асистент вчителя, діти з інклюзивними потребами; на основі анкетування визначити основні позитивні та негативні моменти у втіленні онлайн навчання. Дослідження було проведено на базі Коледжу Педагогічної освіти, Львівського Національного університету імені Івана Франка. У дослідженні взяли участь 69 студентів третіх і четвертих курсів факультету педагогічної освіти, за спеціалізацією «Асистент вчителя». З метою виявлення ставлення асистентів до дистанційного навчання нами розроблено анкету, яка пропонувалася досліджуваним, складалася з 8 питань. Під час складання запитань до анкети, враховано рекомендації Нос Л. С., кандидата педагогічних наук, доцента кафедри початкової та дошкільної освіти, заступника декана факультету педагогічної освіти.

Результати дослідження

Сутнісна освітня парадигма інклюзивного навчання впродовж останніх десятиліть в Україні набула чітких обрисів, зважаючи на затверджені основоположні міжнародні акти щодо забезпечення права на освіту без обмежень та дискримінації. Ратифікація Україною

Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю активізувала докорінні зміни в системі освіти, пов'язані із забезпеченням рівного доступу до якісної освіти дітей з особливими освітніми потребами та актуальністю запровадження інклюзивного навчання [7].

Як зазначалось у Декларації Всесвітньої освітньої конференції, термін інклюзивне навчання — це процес, спрямований на задоволення різноманітних потреб усіх дітей шляхом розширення їхньої участі в навчанні, культурній діяльності й житті громади. Цей процес пов'язаний зі змінами й перетвореннями у змісті, підходах, стратегіях і структурах освіти. Визначальною рисою є загальна концепція, що саме звичайна шкільна система покликана дати освіту усім дітям, а особлива увага має приділятися тим учням, які мають ризик відособленості, ексклюзії та маргіналізації [19].

Так, у «Порядку організації інклюзивного навчання в загальноосвітніх навчальних закладах» зазначається: «Особистісно-орієнтоване спрямування навчально-виховного процесу забезпечує асистент учителя, який бере участь у розробці та виконанні навчальних планів та програм, адаптує навчальні матеріали з урахуванням особливостей навчально-пізнавальної діяльності дітей з особливими освітніми потребами» [11]. Згідно із Законом України «Про освіту», в якому зазначено, що особа з особливими освітніми потребами — це особа, яка потребує додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі з метою забезпечення права на освіту, сприяння розвитку особистості, поліпшення стану здоров'я та якості життя, підвищення рівня участі в житті громади. Отже, посада асистента вчителя є досить важливою і потрібною професією, яка потребує ретельної підготовки, тому законодавством створено спеціалізовані центри.

Постановою Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 року № 545 визначено створення інклюзивно-ресурсних центрів. Вони мають на меті створити програми професійного розвитку для асистентів учителів, враховуючи міжнародний досвід інклюзивної освіти, забезпечити постійний консалтинг за різними формами навчання (очна, дистанційна, змішана) та доповнити інформаційно-освітнє середовище післядипломної педагогічної освіти новими методиками, практиками, посібниками, курсами для самонавчання [12]. Цікаво зазначити, що згідно закордонних досліджень поєднання традиційного, самостійного та онлайн навчання називають змішаним навчанням. При змішаному навчанні, за висновками Sloan Consortium, на опрацювання навчального матеріалу онлайн припадає від 30 % до 79 % часу, визначеного на засвоєння курсу [16].

Кожна із зазначених вище інституцій розробляє власні програми професійного розвитку для асистентів

учителів, у тому числі курси із запровадженням онлайн навчання. Потреба підготувати велику кількість асистентів учителів сприяє широкому залученню інформаційно-комунікаційних технологій для реалізації різних форм навчання. Асистенти вчителя потребують постійних консультацій, обміну досвідом, ресурсів, експертних порад для роботи з учнями з особливими потребами, що неможливо без створення інформаційно-освітніх середовищ для забезпечення неперервної онлайн підтримки, взаємодії, інтернет ресурсів. Але аналіз сайтів показав, що у відкритому доступі для асистентів учителів є лише невелика кількість матеріалів [20].

Розглянемо детальніше, що собою являє освіта онлайн. Під терміном інтернет-освіта розглядають навчання, що здійснюється з використанням ресурсів і технологій глобальної мережі Інтернет. Щодо поняття «дистанційна освіта» інтернет-освіта має видову відмінність, вона більш суворо регламентує техніко-технологічну специфіку навчання — використання мережі Інтернет (дистанційно можна навчатися не тільки через Інтернет, а й за допомогою локальних мереж, відео зв'язку) [10]. На сьогодні не має одностайного рішення серед науковців, щодо визначення поняття «дистанційного навчання». Можна зустріти ще таке визначення як «дистанційна освіта». Також деякі зарубіжні наукові відводять особливу роль телекомунікаціям в організації дистанційного навчання і визначають його як «теленавчання». Та все ж таки у науковому оточенні часто вживається термін «дистанційне навчання» [6].

Згідно з вітчизняним науковцем В. Биковим, дистанційне навчання — це різновид навчання, за яким учасники й організатори навчального процесу здійснюють переважно індивідуалізовану взаємодію як асинхронно, так і синхронно у часі, переважно і принципово використовуючи електронні транспортні системи доставки засобів навчання та інших інформаційних об'єктів, комп'ютерні мережі Інтернет, медіа-навчальні засоби та інформаційно-комунікаційні технології [1, с. 191].

Однією з моделей змішаного навчання є навчання з використанням онлайн-курсів. Навчальний онлайн курс складається з коротких відеолекцій для ознайомлення з темою, практичних завдань, проміжних тестів, а також форуму для консультацій із викладачем та обговорення питань курсу з іншими слухачами. Аудиторні заняття присвячені розгляду найважливіших питань, виконанню лабораторних робіт та підсумковому оцінюванню знань студентів. Отже, є можливість прослухати лекції кращих викладачів, отримати найновішу інформацію, ознайомитись з актуальними технологіями.

Персональний профіль слухача онлайн-курсів налаштований таким чином, що можна відслідковувати досягнення і труднощі кожного. Викладач може одержувати відомості про успішність при виконанні конкретного завдання кожним студентом, загальну статистику перегляду відеоматеріалів, активність слухачів на форумі курсу [14]. Таким чином, враховуються індивідуальні особливості студента.

Слухачі онлайн-курсів можуть займатися у зручний час у зручному місці; опрацьовувати матеріали у комфортному темпі та при необхідності відтворювати їх повторно, що надає процесу навчання властивостей неперервності, гнучкості та мобільності. Маючи бажання, комп'ютер (планшет, смартфон) і доступ до глобальної мережі людина може не просто отримати інформацію з певної теми, а оволодіти відповідними знаннями і навичками. Так, «запровадження масових відкритих онлайн-курсів від провідних викладачів країни та світу дозволить допомогти українцям стати освіченими; підвищити кваліфікацію; опанувати суміжну галузь; отримати професійну онлайн-освіту з найпопулярніших спеціальностей; зробити найкращу освіту доступною кожному українському студенту» [6, С. 16].

Наведемо приклад кількох онлайн-платформ, які пропонують безкоштовні курси, деякі з них — українські проекти, у інших — наявні субтитри українською мовою. Варто зазначити, що за умови успішного виконання усіх завдань, студент отримує сертифікат про завершення курсу від обраної онлайн-платформи.

1. Prometheus — це український сервіс, який позиціонує себе як громадський проект масових відкритих онлайн-курсів. Незважаючи на те, що з'явився він відносно недавно (в 2014 році), одразу зумів стати популярним серед людей, які прагнуть нових знань.

2. Coursera — освітній проект, який пропонує своїм слухачам сотні безкоштовних онлайн-курсів з різних предметів від провідних американських університетів. Найкоротші курси тривають 3 тижні, найпоширеніші — 6-тижневі, однак є й такі, які тривають 10 та більше тижнів.

3. EdEra (Education Era) — освітній проект, завдання якого — зробити навчання в Україні якісним та доступним. До кожної лекції (коротких відео, запитань і завдань для кращого засвоєння матеріалу) додається супроводжуючий матеріал — конспект з ілюстраціями та поясненнями. Кожного тижня студенти здають домашнє завдання, а в кінці курсу — екзамен.

4. ВУМ (Відкритий Університет Майдану) — дистанційна платформа громадянської освіти. Онлайн-проект пропонує більше ніж 30 тем для безкоштовного навчання. Курси сформовані з відео-лекцій, практичних завдань та контрольних запитань [7].

Розглянемо детальніше актуальні на сьогодні курси для педагогічних працівників, зокрема запропоновані асистенту вчителя на онлайн-платформі EdEra.

Курси «Робота вчителя початкових класів із дітьми з особливими освітніми потребами», «Асистент вчителя: взаємодія з педагогами та дітьми. Онлайн-курс для вчителів початкової школи» та «Співпраця шкільної команди. Спільне викладання.» дають можливість навчатись асистентам і допоможе опанувати теоретичні і практичні знання для роботи в інклюзивному класі. Зауважимо, що програма курсу «Робота вчителя початкових класів із дітьми з особливими освітніми потребами» передбачає 6 модулів по два тижні (30 годин) [13].

Батьки і школа мають однакову мету – дитина, якій подобається навчання і яка після закінчення школи зможе бути щасливою і реалізованою. Саме навколо цієї мети можуть об'єднуватись батьки і працівники шкіл. Та особливо така співпраця і розуміння процесів важливі для батьків дітей з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних класах. Адже від наявності цього часто залежить психічний, емоційний і фізичний розвиток дитини з особливими освітніми потребами, доброзичлива атмосфера в класі і дружлюбне ставлення батьківської спільноти. Тому курс «Участь батьків у організації інклюзивного навчання» стане актуальним для розширення та удосконалення знань асистента вчителя. Програма курсу розроблена у межах 1 модулю, який передбачає 6 лекційних занять онлайн [14].

На основі проведеного анкетування студентів, які здобувають професію асистента вчителя і, в часі карантинних обмежень, задіяні до дистанційного навчання зауважимо, що 41 % (28 респондентів) на запитання «Як ви оцінюєте онлайн навчання, яке проводиться на Вашій спеціальності?» дали відповідь «Добре», що свідчить про позитивне оцінювання зі сторони студентів. Але 29 % (21 респондентів) ставляться до такого виду навчання «задовільно», що говорить нам про певні перешкоди на які наштовхнулися студенти у процесі навчання. Лише 8 % (5 респондентів) опитаних вважає онлайн освіту дуже хорошим поштовхом у майбутнє, давши відповідь «Дуже добре» на запитання. У той же час деякі респонденти ставляться до онлайн освіти «погано» 17 % (11 респондентів) і «дуже погано» 5 % (3 респондентів).

На запитання «Чи маєте для власного користування комп'ютер або планшет?» 84 % (58 респондентів) дали відповідь «так», що говорить нам про зручність та належний доступ, якими володіє студент у процесі навчання, а 16 % (11 респондентів) не мають у власному користуванні комп'ютерних технологій, що призводить до труднощів у здобутті освіти онлайн.

Проаналізувавши відповіді респондентів наступного запитання анкети, а саме «Які інструменти використовують Ваші викладачі для здійснення дистанційного навчання?» стверджуємо, що для зручності та мобільності впродовж дистанційного навчання викладачі використовують такі інструменти як: Zoom, Moddle, Skype, Telegram, Microsoft Teams і Viber. Запропоновані безкоштовні платформи надають доступ та мобільність з будь якого місця, що надає можливість навчатись усім користувачам Інтернет мережі.

Обов'язковим компонентом будь якого типу навчання є перевірка результатів засвоєних знань, умінь та навичок. У таблиці 1 наведено результати опитування четвертого запитання, а саме «В який спосіб викладачі проводять перевірку засвоєних знань під час онлайн навчання?», відповідно до яких ми можемо зробити висновок, що одним з ефективних методів перевірки залишається тестування, а також усні відповіді, завдяки проведенню викладачем онлайн занять.

Таблиця 1 – Результати відповідей на запитання: «В який спосіб викладачі проводять перевірку засвоєних знань під час онлайн навчання?»

Відповідь	Кількість респондентів	
	абсолютне значення	значення у відсотках
Виставлення оцінок після перевірки тестування з попередньо заданого завдання	28	41
На підставі усних відповідей під час онлайн-занять	26	38
На підставі виконаних письмових індивідуальних робіт, які надіслані викладачеві	10	14
Інша відповідь	5	7

На думку студентів, майбутніх асистентів вчителя, однією з позитивних сторін дистанційного навчання є те, що здобування освіти відбувається у стінах дому, де проживає особа і «не потрібно витратити час на доїзд до навчального закладу» (30 %). У таблиці 2 наведено відповіді наступного запитання.

На запитання «Які, на Вашу думку, негативні сторони дистанційного навчання?» респонденти дали різні відповіді, хоча більша половина опитуваних студентів, а саме 42 % схильються до думки, що «велика кількість завдань, отриманих від викладачів для опрацювання» це одна з визначних негативних сторін, які погіршують якість дистанційного навчання.

Таблиця 2 – Результати відповідей на запитання «Які, на Вашу думку, позитивні сторони дистанційного навчання?»

Відповідь	Кількість респондентів	
	абсолютне значення	значення у відсотках
Наявність більше вільного часу для себе	13	19
Можливість навчатися, коли є бажання	7	11
Можливість використовувати допомогу інших осіб, коли є проблема в навчанні	16	23
Маю більше часу на самостійний розвиток своїх інтересів і захоплень	9	13
Не потрібно витрачати час на доїзд до навчального закладу	21	30
Більш охоче навчаюся самостійно	3	4

У таблиці 3 наведено варіанти відповідей і результати опитування 6 запитання анкети.

Таблиця 3 – Результати відповідей на запитання «Які, на Вашу думку, негативні сторони дистанційного навчання?»

Відповідь	Результати	Відсоток
Велика кількість завдань, отриманих від викладачів для опрацювання	29	42%
Відсутня можливість отримувати пояснення від викладачів	13	19%
Не вистарчає спільного навчання безпосередньо з однолітками	6	8%
Навчальний матеріал потрібно постійно самостійно опрацьовувати	16	23%
Не вистарчає натхнення до навчання	2	2%
Дистанційне навчання призводить до зниження рівня знань	5	7%
Не вистарчає безпосереднього контакту з однолітками	6	8%

Дискусія

Отримані результати дають змогу стверджувати, що дистанційна освіта в Україні перебуває на стадії випробувань та апробації у процесі підготовки педагогічних кадрів. Згідно результатів аналізу можемо визначити ставлення студентів та особливості такого виду навчання, адже система онлайн дає рівні можливості школярам, студентам, людям з ослабленим здоров'ям та інвалідам.

Результати нашого дослідження доводять та підтверджують наявність динаміки в очікуваних результатах, адже використання системи дистанційного навчання передбачає удосконалення освітнього процесу на дидактичному, теоретичному та практичному рівнях, розвиток інформаційно-комунікаційних компетентностей у студентів і підвищення рівня їх професійної підготовки на основі використання інформаційно-комунікаційних та педагогічних технологій дистанційного навчання [2; 5].

Також виявлено проблеми, а саме відсутності прямого очного спілкування між студентами та викладачем, недостатнього технічного оснащення і нерозвиненість навчального процесу. Якісне дистанційне навчання неможливо в принципі без гідного інтернет-забезпечення.

Провідні фахівці вважають, що вказані проблеми поступово вирішуються, а менша ціна освітніх послуг і висока рентабельність дистанційної освіти є спонукальними стимулами до її розвитку [1; 9].

Такі матеріали дають нам підстави підтвердити, що результати дослідження співпадають з результатами дослідників, зокрема виділивши позитивні та негативні сторони навчання, яке здійснюється онлайн.

До позитивних аспектів вчені відносять такі позиції:

- найбільш важливими компонентами навчання онлайн є: створення практичних ситуацій під час навчального процесу, можливість проявити себе, самореалізуватися, чіткість організації навчального процесу, індивідуального підходу;
- дореального контингенту потенційних студентів інтернет навчання можна віднести тих, хто часто перебуває у відрадженьнях, військовослужбовців, територіально віддалених слухачів, жінок, що перебувають у декретній відпустці, людей з фізичними вадами, тих, хто поєднує навчання й роботу, співробітників, що підвищують свою кваліфікацію;
- більшості студентів дистанційної технології навчання, незалежно від курсу, навчання дається легко й позитивно на них впливає, дає можливість для самоорганізації та самоосвіти;
- оцінка задоволення місцем у колективі й стосунками з керівництвом у випускників дистанційної технології трохи вища, ніж у випускників традиційного навчання.

До недоліків освіти онлайн слід віднести:

- відсутність очного спілкування та пояснень вчителя, отже, немає індивідуального підходу в навчанні й вихованні і в результаті велика кількість завдань для самостійного опрацювання;
- студенти не завжди самодисципліновані, свідомі і самостійні, як необхідно при дистанційному навчанні;
- для постійного доступу до джерел інформації потрібна гарна технічна оснащеність;

- нестача практичних занять і відсутність постійного контролю;
- необхідність наявності у студента сильної особистісної мотивації, вміння навчатися самостійно, без постійної підтримки та підштовхування з боку викладача;
- відсутність можливості негайного практичного застосування отриманих знань з наступним обговоренням виникаючих питань з викладачем і роз'ясненням ситуації на конкретних прикладах;
- постійне напруження зору, у зв'язку з використанням комп'ютерних технологій [2; 10].

У ході нашого дослідження варто зазначити, як здійснюють підготовку асистента вчителя онлайн за кордоном на прикладі канадської системи освіти. Канада є однією із держав-піонерів, які впроваджували інклюзивну освіту, протидіючи дискримінаційному ставленню щодо дітей з особливими освітніми потребами (дітей з інвалідністю, дітей з поведінковими порушеннями, труднощами у навчанні тощо). Канада розробила та затвердила Національний класифікатор професій, який визначає перелік вимог та обов'язків до кожної професії. Так, згідно класифікатора, асистент вчителя початкових класів та середньої школи (№ 44131) підтримують учнів і допомагають вчителям і консультантам у навчальних і не навчальних завданнях.

Академічні програми, які пропонуються студентам онлайн освіти, стають все більш поширеним явищем у Канаді. На сьогодні 82 % канадських навчальних освітніх закладів пропонують онлайн-курси, хоча ще у 2016-2017 навчальному році їх кількість не перевищувала 18 %. Є багато причин проводити навчання та оцінювання студентів через Інтернет, адже такі курси роблять навчання доступним для студентів, які не можуть або не мають можливості бути присутніми на заняттях безпосередньо у кампусі (на факультеті).

Канадські науковці Абубакар А. (Abubakar A.) і Адешол І. (Adeshola I.) також відзначають, оскільки навчання у Канаді платне в тому числі онлайн-курси, то здобувати освіту через Інтернет дає можливість мати менші матеріальні витрати, ніж проходження курсів стаціонарно [15]. Однак, на думку Кінга Е. (King E.), і Бойата Р. (Boyatt R.), для ефективного онлайн-навчання потрібно досвідченого лектора, педагогічне та технічне забезпечення, можливості та переконлива мотивація та самодисципліна [17].

У Канаді підготовку асистента вчителя до роботи з дітьми у інклюзивному середовищі проводять у коледжах, спеціалізованих центрах та університетах. При цьому студентів приймають на базі свідоцтва про закінчення школи.

Такі курси тривають в середньому 10 місяців, але кожна територія, а саме кожна провінція може самостійно визначати вимоги щодо навчання асистентів. Більшість коледжів серед різних регіонів

пропонують стаціонарне навчання, проте є варіант й заочного навчання. Крім того, студентам пропонують онлайн-курси як альтернативу стаціонарному навчанню. По закінченню таких курсів вони отримують сертифікат, який засвідчує набуті знання та навички з професії.

Швидкий темп розвитку технології та освіти сьогодні вимагає підходу до навчання, який відповідає потребам як особистості, так і суспільства. Тому канадська система навчання пропонує студентам безліч онлайн-платформ для здобуття знань. До прикладу: відома у Канаді онлайн-платформа, яка пропонує зручну та доступну дистанційну освіту для канадців це – PCDI Canada. Курси для асистента вчителя у цій платформі пропонують однорічне членство у Канадській федерації по догляду за дітьми, а також у провідній асоціації з питань раннього навчання особливих дітей в Канаді. Термін проходження курсу становить 4 місяці.

До відомих онлайн-платформ також належать: The Learning Tree Difference, AVer Distance learning, Skilljar, SAIT – The Southern Alberta Institute of Technology, а також Study Portal Online Courses, які надають можливість навчатись асистентам вчителя онлайн. Важливо, що за потреби підтримка асистентів здійснюється онлайн від Центру для осіб з особливими потребами (The Disability Resource Centre), де вони можуть прослухати відео лекції, або зв'язатись із професіоналами.

Окрім онлайн платформ, канадські університети та коледжі розробляють власні онлайн курси, які по завершенню, дають можливість отримати сертифікат або диплом про закінчення університету або ж коледжу. Студенти можуть навчатися онлайн та отримати дипломом у ICS Canada лише за півроку. Онлайн-курс для асистента вчителя включає інформацію з теорії навчання, підтримки дисципліни у класі де навчається дитина з особливими потребами, нагляд за учнями з освітніми потребами, зміст навчальних програм, інструктивні матеріали, освітні технології, а також подолання мовних бар'єрів, робота з сім'ями та допомога жорстоким дітям.

Висновки

Отже, на основі аналізу наукової літератури та результатів анкетування робимо висновок, що онлайн навчання – це такий спосіб навчання, який дозволяє студентам вивчати більшу частину чи весь курс, не відвідуючи навчальний заклад. Таке навчання забезпечує доступ до ресурсів, коли джерело інформації та учні розділені часом та відстанню. Дистанційна освіта є досить новим явищем у нашій країні та більш розповсюдженим за кордоном, зокрема у Канаді, хоча процес інтеграції онлайн-курсів в освітній процес має на меті забезпечити конкурентоспроможність вітчизняної освіти у міжнародному просторі. Така форма освіти дозволить збільшити кількість студентів заочної

форми навчання, майбутніх асистентів вчителів, які зможуть працювати із дітьми з особливими потребами. Відповідно до нашого дослідження, у Канаді та Україні існує велика кількість онлайн-платформ, які мають на меті надати професійну підготовку асистенту

вчителя. Подальші наукові розвідки стосуватимуться виокремленні та порівнянні онлайн-курсів, які запропоновані лише вищими навчальними закладами і займаються підготовкою асистента вчителя до роботи з особливими дітьми.

Джерела та література

- Биков В. Ю. "Дистанційне навчання" Енциклопедія освіти України. Київ: Юрінком Інтер, 2008. С. 191-193.
Вуков, V. Yu. (2008), *Dystantsiine navchannia u "Entsyklopediia osvity Ukrainy"* [Distance learning in "Encyclopaedia of Education of Ukraine"]. Yurinkom Inter, Kyiv, pp. 191-193. [in Ukraine].
- Гончаренко В.В. Проблеми дистанційного навчання в Україні. Дистанційна освіта: забезпечення доступності та неперервної освіти впродовж життя (E-Learning and University Education-2017): матеріали XLII Міжнародної науково-методичної конференції (м. Полтава, 9-10 лютого 2017 року). Полтава : ПУЕТ, 2017. С. 49-50.
Honcharenko, V.V. (2017), "Problemy dystantsiinoho navchannia v Ukraini". [Problems of distance learning in Ukraine]. *Distance education: ensuring accessibility and continuing education throughout life (E-Learning and University Education-2017): materials of the XLII International Scientific and Methodological Conference (Poltava, February 9-10, 2017)*. PUET, Poltava, pp. 49-50. [in Ukraine].
- Дітковська Л. А. Масові відкриті онлайн-курси Prometheus: реалії та перспективи. Мережеве суспільство: ринок праці, суспільні відносини, роль профспілок: збірник матеріалів круглого столу (Київ, 22 березня 2018 р.). Київ: АПСВТ, 2018. С.16-17.
Ditkovska, L. A. (2018), "Masovi vidkryti onlain-kursy Prometheus: realii ta perspektivy" [Mass open online courses Prometheus: realities and prospects]. *The network society: labor market, social relations, the role of trade unions: Collection of round table material* (Kyiv, March 22, 2018). APSVT, Kyiv, pp.16-17. [in Ukraine].
- Добірка безкоштовних онлайн-сервісів для навчання українською. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mizky.com/article/222/online-education-ua>
Dobirka bezkoshtovnykh onlain-servisiv dlia navchannia ukrainskoiu. [A selection of free online services for learning Ukrainian]. URL: <https://mizky.com/article/222/online-education-ua>
- Заболоцький А. Ю. Дистанційне навчання у вищій школі для людей з особливими потребами. *Молодий вчений*. 2016. № 12. С. 429-432.
Zabolotsky, A. Yu. (2016), "Dystantsiine navchannia u vyshchii shkoli dlia liudei z osoblyvymy potrebamy" [Distance learning in higher school for people with special needs]. *Young scientists*, N 12, pp. 429-432. [in Ukraine].
- Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні року: Постанова від 20 грудня 2000. Міністерство освіти і науки України. Режим доступу: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>
Kontseptsiiia rozvytku dystantsiinoi osvity v Ukraini [The concept of distance education development in Ukraine]. URL: <http://www.osvita.org.ua/distance/pravo/00.html>
- Колупаєва А. А. Асистент вчителя у закладі загальної середньої освіти з інклюзивною формою навчання. Харків: Видавництво «Ранок», 2019. 216 с.
Kolupaieva, A. A. (2019), *Asystent vchytelia u zakladi zahalnoi serednoi osvity z inkluzyvnoiu formoiu navchannia* [Assistant teacher in an institution of general secondary education with an inclusive form of education]. Ranok Publishing House, Kharkiv. 216 p. [in Ukraine].
- Моніторинг впровадження ІКТ в освітній установі. Режим доступу: http://wiki.kubg.edu.ua/%D0%A0%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%94%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%B0_%D0%92%D0%92%D0%92%2C
Monitorynh vprovadzhennia IKT v osvittii ustanovi [Monitoring the implementation of ICT in educational institutions]. URL: http://wiki.kubg.edu.ua/%D0%A0%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%94%D0%B0%D1%80%D0%B8%D0%BD%D0%B0_%D0%92%D0%92%D0%92%2C
- Опанасюк Ю. Дистанційне навчання як наслідок еволюції традиційної системи освіти. *Вища освіта України*. 2016. № 1. С. 49-53.
Oranasiuk, Yu. (2016), "Dystantsiine navchannia yak naslidok evoliutsii tradytsiinoi systemy osvity" [Distance learning as a consequence of the evolution of the traditional education system]. *Higher education in Ukraine*. N 1. pp. 49-53. [in Ukraine].
- Освіта XXI століття: онлайн чи офлайн? Режим доступу: <http://www.osvita.ua.com/2020/03/88507/Osvita%20XXI%20stolit%20tia%3A%20onlain%20chy%20oflain%3F> [21st Century Education: Online or Offline?]. URL: <http://www.osvita.ua.com/2020/03/88507/Osvita%20XXI%20stolit%20tia%3A%20onlain%20chy%20oflain%3F>
- Постанова Кабінету Міністрів України від 15 серпня 2011 року № 872 «Про порядок організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/872-2011-%D0%BF>
Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 15 serpnia 2011 roku № 872 "Pro poriadok orhanizatsii inkluzyvnoho navchannia u zahalnoosvitnih navchalnykh zakladakh" [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine of August 15, 2011 № 872 "On the procedure for organizing inclusive education in secondary schools"]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/872-2011-%D0%BF>
- Постанова Кабінету Міністрів України № 545 від 12 липня 2017 р. «Про затвердження положення про інклюзивно-ресурсний центр» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF>
Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid № 545 12 lypnia 2017 roku "Pro zatverdzhennia polozhennia pro inkluzyvno-resursnyi tseotr". [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine № 545 of July 12, 2017 "On approval of the regulations on inclusive resource center"]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2017-%D0%BF>
- Робота вчителя початкових класів із дітьми з особливими освітніми потребами. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EdEra-SmartOsvita+Inc+1/about>
Robota vchytelia pochatkovykh klasiv iz ditmy z osoblyvymy osvittimi potrebamy [The work of primary school teachers with children with special educational needs]. URL: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EdEra-SmartOsvita+Inc+1/about>
- Участь батьків у організації інклюзивного навчання. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EdEra-SmartOsvita+Par+1/about>
Uchast batkiv u orhanizatsii inkluzyvnoho navchannia. [Participation of parents in the organization of inclusive education]. URL: <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:EdEra-SmartOsvita+Par+1/about>
- Abubakar, A.M., & Adeshola, I. (2019). Digital Exam and Assessments: A Riposte to Industry 4.0 In A. Elci, L.L. Beith, & A. Elci (Eds.). *Handbook of Research on Faculty Development for Digital Teaching and Learning*. Hershey PA: IGI Global. pp. 245-263. doi.org/10.4018/978-1-5225-8476-6
- Allen, I. E., Seaman, J., & Garrett, R. (2007). *Blending in: The extent and promise of blended education in the United States*. 35 p.
- King, E., & Boyatt, R. (2014). Exploring factors that influence adoption of e-learning within higher education: Factors that influence adoption of e-learning. *British Journal of Educational Technology*, 46(6), pp. 272-280. <https://doi.org/10.1111/bjet.12195>
- Mintz S. (2014). The Future of MOOCs. URL: <https://www.insidehighered.com/blogs/higher-ed-beta/future-moocs>.
- The Dakar Framework for Action, Education for All: Meeting our Collective Commitments, adopted by the World Education Forum (Dakar, Senegal, 26-28 April 2000), Paris, UNESCO, pp. 73-77.
- Vorotnykova, I. P, Zaierkova, N. V. (2018). E-learning of teachers' assistants in postgraduate pedagogical education. *Information Technologies and Learning Tools*. Vol. 66 (4). pp. 231-244. doi: 10.33407/itlt.v66i4.2126=

Надійшла до друку 17.09.2020